

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Ändring av landskapslagen om hälsovården

1996-97

nr 18

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att landskapslagen om hälsovården ändras så att den uppställer samma krav på livsmedelslokaler, livsmedelshantering och hushållsvatten som EG:s direktiv om livsmedelshygien och EG:s direktiv om kvaliteten på vatten avsett att användas som dricksvatten. I framställningen föreslås också att bestämmelser införs som bemyndigar landskapsstyrelsen att utfärda föreskrifter om kvalitetskrav för samt kontroll av vattnet vid allmän badstrand och badplats samt föreskrifter om buller och andra störningar som kan medföra sanitär olägenhet. Vidare föreslås att landskapsstyrelsen bemyndigas att inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i hälsovårdslagen. Slutligen föreslås en ändring av besvär bestämmelserna.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Bakgrund

1.1 Gällande lagstiftning

I landskapslagen om hälsovården (36/67) finns bland annat bestämmelser om livsmedelslokaler och om hanteringen av livsmedel samt om hushållsvatten och badvatten. Mer detaljerade bestämmelser om dessa angelägenheter har intagits i landskapsförordningen om hälsovården (67/73). I lagen finns också en bestämmelse om skyldighet att begränsa störningar, t.ex. buller, som medför sanitär olägenhet.

Beslut som fattas av hälsonämnden i ärenden som avses i hälsovårdslagen får överklagas hos landskapsstyrelsen.

Många av de frågor som regleras i hälsovårdslagen regleras även i EG-rätten. Syftet med dessa EG-regler är bland annat att öka förtroendet för livsmedel som omsätts fritt på den gemensamma marknaden, att uppnå gemensamma kvalitetsmål med avseende på miljön samt att förbättra levnadsvillkoren inom ramen för den gemensamma marknaden. För närvarande finns det tre direktiv inom det område som regleras av hälsovårdslagen vilka skall genomföras i landskapslagstiftningen.

1.2 EG:s direktiv om livsmedelshygien

I EG:s direktiv om livsmedelshygien (93/43/EEG) åläggs medlemsstaterna att anpassa den allmänna lagstiftningen om livsmedelshygien till de krav som uppställs i direktivet. Direktivet innehåller bland annat bestämmelser om näringsidkares egenkontroll, om livsmedelslokaler samt om hur livsmedel skall hanteras. I en bilaga till direktivet uppställs mer specificerade krav på livsmedelslokaler, personal och hanteringen av livsmedel, bland annat krav på hur livsmedel skall transporteras.

1.3 EG:s direktiv om kvaliteten på vatten avsett att användas som dricksvatten

I EG:s direktiv om kvaliteten på vatten avsett att användas som dricksvatten (80/778/EEG) åläggs medlemsstaterna att vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa en regelbunden kontroll av hushållsvattnets kvalitet. I direktivet uppställs kvalitetskrav samt krav på att allt hushållsvatten skall kontrolleras på det stadium när det når konsumenten.

1.4 EG:s direktiv om kvaliteten på badvatten

EG:s direktiv om kvaliteten på badvatten (76/160/EEG) uppställer krav på vissa badvattens beskaffenhet samt på kontrollen av sådana vatten. Undantagna från direktivets tillämpningsområde är vatten avsett för terapeutiska ändamål och vatten som används i simbassänger.

2. Behov av åtgärder och föreslagna ändringar

De bestämmelser i hälsovårdslagen som behandlar livsmedelslokaler och hanteringen av livsmedel uppställer i huvudsak samma krav som direktivet om livsmedelshygien. Lagen överensstämmer dock inte till alla delar med direktivet, varför lagen måste ändras. Bland annat kräver direktivet att företag som hanterar livsmedel skall klarlägga och identifiera de hygieniska risker som är förenade med den egna verksamheten och, för att förhindra och avhjälpa missförhållanden som medför sanitära olägenheter, göra upp en plan för denna egenkontroll samt genomföra den. En bestämmelse om egenkontroll har intagits i förslaget. Dessutom är vissa bestämmelser i hälsovårdslagen mindre stränga än motsvarande bestämmelser i direktivet. Landskapsstyrelsen föreslår därför att dessa bestämmelser ändras så att samma krav uppställs i hälsovårdslagen som i EG-direktivet.

Direktivet om kvaliteten på vatten avsett att användas som dricksvatten uppställer krav på att allt vatten som används som dricksvatten skall kontrolleras på det stadium när det når konsumenten medan hälsovårdslagen endast kräver kontroll av vatten avsett som hushållsvatten för 100 personer eller mer. Det föreslås att denna begränsning i hälsovårdslagen slopas.

För att kunna genomföra EG:s direktiv om kvaliteten på badvatten föreslås också att landskapsstyrelsen skall bemyndigas att meddela bestämmelser om kvalitetskraven på och kontrollen av vattnet vid allmänna badstränder och badplatser.

I hälsovårdslagen finns en bestämmelse om störningar som kan medföra sanitär olägenhet för omgivningen, t.ex. buller. Med hänsyn till människors välbefinnande och hälsa är det av vikt att kunna påvisa när en störning utgör en sanitär olägenhet. Några bestämmelser som närmare anger sådana gränsvärden finns dock inte i hälsovårdslagstiftningen och det föreslås därför att landskapsstyrelsen bemyndigas att fastställa gränsvärden för störningar som kan medföra sanitär olägenhet.

Inom det område som omfattas av landskapets hälsovårdslag ändras och antas nya EG-direktiv i snabb takt vartefter gällande bestämmelser utvärderas och anpassas till aktuella förhållanden. Detta gäller framförallt EG:s bestämmelser om kvalitetskrav, livsmedelshantering och annat som hör till hälsovården. För att dessa direktiv skall kunna genomföras i landskapet på ett ändamålsenligt sätt föreslås att landskapsstyrelsen bemyndigas att i landskapsförordning besluta om genomförandet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i hälsovårdslagen. En sådan regel har tidigare intagits

i vissa blankettlagar, bland annat i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel, i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om produktsäkerhet samt i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier.

Enligt en föreslagen ändring av 14 § landskapslagen om hälso- och sjukvården (framställning nr. 16/1996-97) skall ett förfarande med rättelseyrkande införas i landskapslagen om hälso- och sjukvården. I förslaget till ändring av 14 § föreslås också att Ålands förvaltningsdomstol skall ersätta landskapsstyrelsen som besvärsinstans i ärenden som avgörs inom Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet. Eftersom avsikten är att dessa ändringar även skall gälla beslut som fattas av hälsonämnden föreslås att besvärsbestämmelserna i landskapslagen om hälsovården ändras så att de överensstämmer med landskapslagen om hälso- och sjukvården.

3. Förslagets verkningar

Förslaget medför inte några ekonomiska, administrativa eller organisatoriska verkningar av betydelse för landskapet.

DETALJMOTIVERING

20 § Enligt förslaget skall skyldigheten att begränsa en olägenhet som orsakas av i 1 mom. nämnda störningar inte inskränkas till olägenhet som orsakas av att sådana störningar tränger in i en lägenhet eller i en lokal. Även då en störning som nämns i 1 mom. orsakar sanitär olägenhet på annat liknande sätt, t.ex. i ett villaområde, vid en allmän campingplats eller vid en badstrand, skall åtgärder vidtas för att begränsa olägenheten.

Den i 2 mom. intagna bestämmelsen ger landskapsstyrelsen möjlighet att fastställa gränsvärden för störningar som kan orsaka sanitär olägenhet, t.ex. fastställande av gränsvärden för buller. Landskapsstyrelsen ges också möjlighet att meddela bestämmelser om vilka åtgärder som skall vidtas för att avhjälpa eller begränsa en olägenhet som är orsakad av en störning som t.ex. buller.

46 § För att hälsovårdslagen skall uppställa samma krav som EG:s direktiv om livsmedelshygien krävs att bestämmelsen ändras så att den gäller alla livsmedel som är avsedda att överlåtas, inte endast livsmedel som är avsedda att säljas, samt att benämningarna "i mån av möjlighet" och "bör" ändras till "skall".

48 § Bestämmelsen föreslås bli ändrad så att inte endast den som insjuknat i en smittosam sjukdom, utan även den som kan misstänkas bära på en sådan sjukdom skall göra en anmälan till sin närmaste förman. Därav följer att den som bor i samma lägenhet som en person vilken insjuknat i en smittosam sjukdom skall göra en sådan anmälan.

48a § I 58 § landskapsförordningen om hälsovården finns för närvarande en bestämmelse om livsmedel som kan ha förorsakat matförgiftning. Bestämmelsen överensstämmer dock inte längre med bestämmelserna i hälsovårdslagen och uppställer inte heller tillräckligt höga krav. Då det är viktigt att det finns bestämmelser om vilka åtgärder som skall vidtas vid misstanke om att ett livsmedel har orsakat matförgiftning och då bestämmelsen ålägger en person att vidta olika åtgärder bör bestämmelsen finnas i hälsovårdslagen.

Enligt förslaget skall hälsonämnden vidta nödvändiga åtgärder när den tillställs en anmälan om matförgiftning eller en anmälan om misstanke om matförgiftning. Också landskapsstyrelsen, den högsta övervakande myndigheten när det gäller hälsovården, skall underrättas om en sådan anmälan. På så sätt blir det möjligt för landskapsstyrelsen att meddela myndigheter utanför landskapet om matförgiftningsfall som inträffat i landskapet till följd av att det använts undermåliga livsmedel som också säljs utanför landskapet.

49 § I förslaget har de nu gällande bestämmelserna i 49 och 50 §§ förts samman i denna paragraf.

För att överensstämma med de krav som uppställs i direktivet om livsmedelshygien har bestämmelsen ändrats så att den inte endast gäller den som lider av en i paragrafen nämnd sjukdom, utan även den som misstänks lida av en sådan sjukdom.

50 § De bestämmelser som paragrafen f.n. innehåller har i tillämpliga delar inarbetats i 49 § samtidigt som en helt ny bestämmelse om egenkontroll vid livsmedelshantering har införts i denna paragraf.

Enligt direktivet om livsmedelshygien skall personer som driver livsmedelsföretag själva klarlägga och identifiera de hygieniska risker som är förenade med den egna verksamheten samt utarbeta och upprätthålla en plan för kontroll av dessa risker. Med livsmedelsföretag avses varje offentligt eller privat företag som med eller utan vinstsyfte bereder, bearbetar, tillverkar, förvarar eller på annat sätt hanterar livsmedel.

Enligt den bestämmelse som införts i förslaget åläggs den som är ansvarig för en verksamhet där livsmedel hanteras att göra upp en plan för egenkontroll och genomföra den. Samtidigt får hälsonämnden en skyldighet att ge råd åt den som skall göra upp planen.

52 § I dag finns bestämmelser om kontroll av och om kvaliteten på hushållsvatten i 52 och 56 §§ hälsovårdslagen. I förslaget har bestämmelserna sammanförts i denna paragraf varvid ett nytt 3 och 4 mom. har införts.

I EG:s direktiv om kvalitet på vatten avsett att användas som dricksvatten uppställs krav på att allt dricksvatten skall kontrolleras på det stadium när det når konsumenten. Med dricksvatten avses vatten som tillhandahålls för dricksvattenändamål, vatten som används i ett livsmedelsföretag för tillverkning, förädling, konservering eller saluförande av varor eller ämnen vilka är avsedda som människoföda samt vatten som påverkar det färdiga livsmedlets hälsomässiga egenskaper.

I hälsovårdslagens 56 § uppställs f.n. ett krav på kontroll av vattenledningsvatten som är avsett för minst 100 personer. För att hälsovårdslagens krav skall överensstämma med de krav som uppställs i direktivet har denna begränsning strukits i förslaget. Krav på kontroll av allt hushållsvatten uppställs dock inte. Hushållsvatten som en familj tar från en egen brunn skall kontrolleras endast om vattnet säljs, överlåts eller på annat sätt används till annat än familjens egen vattenförsörjning eller, för att förhindra att smitta sprids via infekterat vatten, vid misstanke om att vattnet kan utgöra en hälsorisk. Hälsonämnden har också getts en skyldighet att kontrollera hushållsvatten som tas från en privat brunn om ägaren begär det.

Enligt den lydelse bestämmelsen har för närvarande kan landskapsstyrelsen utfärda bestämmelser om sanitära kvalitetskrav. I förslaget har bemyndigandet utvidgats till att gälla kvalitetskrav överhuvudtaget. Denna utvidgning är nödvändig för harmoniseringen av hälsovårdslagstiftningen med direktivet om kvaliteten på dricksvatten.

56 § Paragrafen innehåller f.n. bestämmelser om kontroll av hushållsvatten. Det föreslås att paragrafen upphävs eftersom erfoderliga bestämmelser om kontroll av hushållsvatten har intagits i 52 §.

62 § Enligt paragrafen i den gällande lydelsen skall hälsonämnden godkänna allmänna badstränder och badplatser innan de tas i bruk. Några bestämmelser om badvattenkvaliteten och om hur kvaliteten skall kontrolleras finns det dock inte i lagen och landskapsstyrelsen föreslår därför att det i lagen intas en bestämmelse som bemyndigar landskapsstyrelsen att meddela sådana föreskrifter. På så sätt kan vad som föreskrivs i EG:s direktiv om kvaliteten på badvatten beaktas.

85 § Enligt förslag till ändring av 14 § landskapslagen om hälso- och sjukvården som för närvarande behandlas i lagtinget (framställning nr. 16/1996-97) skall Ålands förvaltningsdomstol vara besvärinstans i stället för landskapsstyrelsen i ärenden som avgörs av hälso- och sjukvårdsmyndigheten. Eftersom avsikten är att bestämmelsen även skall gälla beslut som fattats av hälsonämnden saknas behov av en motsvarande bestämmelse i hälsovårdslagen och det föreslås därför att 1 mom. i 85 § landskapslagen om hälsovården stryks.

I förslaget till ändring av 14 § landskapslagen om hälso- och sjukvård har också en bestämmelse om rättelseyrkande införts. Genom ett rättelseyrkande ges en myndighet en möjlighet att själv rätta sina felaktiga beslut. Endast beslut som fattats med anledning av ett rättelseyrkande kan överklagas till Ålands förvaltningsdomstol. Enligt den lydelse 85 § 2 mom. landskapslagen om hälsovården har för närvarande får hälsonämndens beslut i vissa fall verkställas omedelbart trots att besvär anförts. För att bestämmelsen även skall gälla då ett rättelseförfarande inletts föreslås att bestämmelsen ändras så att den även gäller i de fall då rättelse begärts.

90 § Att, som i förslagets andra moment, bemyndiga landskapsstyrelsen att i landskapsförordning besluta om genomförande av EG:s direktiv är en modell som idag används inom rättsområden som bland annat livsmedel, produktsäkerhet och explosionsfarliga ämnen. Som framgår av den allmänna motiveringen finns ett behov av att tillämpa denna modell även inom hälsovårdslagens område.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag.

LANDSKAPSLAG om ändring av landskapslagen om hälsovården

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 56 § hälsovårdslagen den 25 juli 1967 för landskapet Åland (36/67), sådant det lyder i landskapslagen den 5 juli 1985 (32/85),

ändras 20, 46, 48, 49, 50, 52, 62 och 85 §§, av dessa lagrum 52 § sådant det lyder i landskapslagen den 5 juli 1985 (32/85) och 85 § sådant det lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (62/93) samt

fogas till lagen en ny 48a § och till 90 § ett nytt 2 mom. som följer:

20 §

Om rök, sot, vattenånga, damm, lukt, för stark värme eller kyla eller oskäligt störande buller eller annat sådant som medför sanitär olägenhet tränger in i bostadslägenhet, arbetslokal eller samlingslokal eller på liknande sätt medför sanitär olägenhet, är den som vållar sådan olägenhet skyldig att vidta åtgärder för att avhjälpa eller begränsa missförhållandet.

Landskapsstyrelsen kan fastställa gränsvärden för störningar som kan orsaka sanitär olägenhet samt meddela bestämmelser om de åtgärder som skall vidtas för att avhjälpa eller begränsa sanitär olägenhet som orsakas av störningar vilka nämns i 1 mom.

46 §

Vid tillverkning, beredning, bearbetning, förpackning, förvaring, transport, distribution, försäljning eller annan hantering av livsmedel som är avsedda att säljas eller överlätas skall förfaras på ett sådant sätt att spridning av sjukdomssmitta och uppkomsten av annan sanitär olägenhet förhindras.

Livsmedelslokaler skall hållas rena och i gott skick.

48 §

Den som hanterar livsmedel i livsmedelslokal eller i samband med näringsverksamhet som avses i 47 § 4 mom. och som insjuknat i eller som kan misstänkas bära på synnerligen farlig, allmänfarlig eller kontrollkrävande smittsam sjukdom skall anmäla detta till sin närmaste förman. Förmannen skall utan dröjsmål anmäla saken till hälsonämnden. Näringsidkare som deltar i hanteringen av livsmedel och som insjuknat i eller som kan misstänkas bära på ovannämnd sjukdom skall själv göra anmälan om detta till hälsonämnden.

Hälsonämnden kan bestämma att i 1 mom. nämnd anmälningskyldighet även skall gälla den som på en lantgård eller i ett hushåll hanterar livsmedel från den egna gården eller det egna hushållet.

Om fara för smitta föreligger skall hälsonämnden utfärda föreskrifter och anvis-

LANDSKAPSLAG om ändring av landskapslagen om hälsovården

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 56 § hälsovårdslagen den 25 juli 1967 för landskapet Åland (36/67), sådant det lyder i landskapslagen den 5 juli 1985 (32/85),

ändras 20, 46, 48, 49, 50, 52, 62 och 85 §§, av dessa lagrum 52 § sådant det lyder i landskapslagen den 5 juli 1985 (32/85) och 85 § sådant det lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (62/93) samt

fogas till lagen en ny 48a § och till 90 § ett nytt 2 mom. som följer:

20 §

Om rök, sot, vattenånga, damm, lukt, för stark värme eller kyla eller oskäligt störande buller eller annat sådant som medför sanitär olägenhet tränger in i bostadslägenhet, arbetslokal eller samlingslokal eller på liknande sätt medför sanitär olägenhet, är den som vållar sådan olägenhet skyldig att vidta åtgärder för att avhjälpa eller begränsa missförhållandet.

Landskapsstyrelsen kan fastställa gränsvärden för störningar som kan orsaka sanitär olägenhet samt meddela bestämmelser om de åtgärder som skall vidtas för att avhjälpa eller begränsa sanitär olägenhet som orsakas av störningar vilka nämns i 1 mom.

46 §

Vid tillverkning, beredning, bearbetning, förpackning, förvaring, transport, distribution, försäljning eller annan hantering av livsmedel som är avsedda att säljas eller överlåtas skall förfaras på ett sådant sätt att spridning av sjukdomssmitta och uppkomsten av annan sanitär olägenhet förhindras.

Livsmedelslokaler skall hållas rena och i gott skick.

48 §

Den som hanterar livsmedel i livsmedelslokal eller i samband med näringsverksamhet som avses i 47 § 4 mom. och som insjuknat i eller som kan misstänkas bära på synnerligen farlig, allmänfarlig eller kontrollkrävande smittsam sjukdom skall anmäla detta till sin närmaste förman. Förmannen skall utan dröjsmål anmäla saken till hälsonämnden. Näringsidkare som deltar i hanteringen av livsmedel och som insjuknat i eller som kan misstänkas bära på ovannämnd sjukdom skall själv göra anmälan om detta till hälsonämnden.

Hälsonämnden kan bestämma att i 1 mom. nämnd anmälningsskyldighet även skall gälla den som på en lantgård eller i ett hushåll hanterar livsmedel från den egna gården eller det egna hushållet.

Om fara för smitta föreligger skall hälsonämnden utfärda föreskrifter och anvis-

ningar om åtgärder för att avvärja smittan.

48a §

Den som hanterar livsmedel i en livsmedelslokal eller i samband med näringsverksamhet som avses i 47 § 4 mom. och som vet eller misstänker att ett livsmedel som har hanterats i verksamheten har orsakat matförgiftning skall omedelbart anmäla detta till hälsonämnden. En sådan anmälan skall också göras om det kan misstänkas att ett livsmedel som hanteras i verksamheten kan orsaka matförgiftning.

Ett livsmedel som misstänks utgöra orsaken till matförgiftning, eller ett prov av det, skall förvaras så att det kan undersökas på laboratorium för klarläggande av orsaken till matförgiftningen.

Hälsonämnden skall omedelbart efter att ha fått en anmälan enligt 1 mom. utföra en undersökning av fallet samt vidta nödvändiga åtgärder. Hälsonämnden skall omedelbart underrätta landskapsstyrelsen om att en i 1 mom. avsedd anmälan inkommit.

Landskapsstyrelsen kan meddela närmare bestämmelser om de uppgifter som skall framgå av en anmälan som nämns i 1 mom.

49 §

Den som man vet eller misstänker att lider av eller bär på en sjukdom som kan överföras via livsmedel eller som har infekterade sår, hudinfektioner, andra sår eller diarré skall inte tillåtas att arbeta på en arbetsplats där livsmedel hanteras, om det finns risk för att sjukdomen kan spridas via livsmedel.

Den som skall arbeta på en arbetsplats där livsmedel hanteras skall, innan arbetet inleds, uppvisa ett läkarintyg av vilket det framgår att det inte föreligger någon misstanke om sjukdom som kan överföras via livsmedel. Läkarintyget, som skall utfärdas på av medicinalstyrelsen fastställd blankett, får inte vara mer än 30 dagar gammalt. Läkarintyget skall förvaras så att det på begäran kan uppvisas för hälso- och polismyndighet.

50 §

Den som är ansvarig för en verksamhet där livsmedel tillverkas, förvaras, transporteras, försäljs eller på annat sätt hanteras skall göra upp en plan och genomföra den för att säkerställa en hygienisk hantering av livsmedlen (egenkontroll).

I planen för egenkontroll skall, med beaktande av lokalens och verksamhetens art, åtminstone följande faktorer utredas:

- 1) de led i verksamheten där livsmedelshygieniska risker kan uppstå (kritiska punkter),
- 2) säkerhetsförfaranden för de kritiska punkterna,
- 3) ett effektivt kontrollförfarande för de kritiska punkterna samt
- 4) de åtgärder som skall vidtas om de säkerhetsförfaranden som anges i planen inte har följts.

Planen för egenkontroll skall vara skriftlig och den skall ses över och visas upp för

hälsonämnden i samband med att anmälan om livsmedelslokalen görs, vid byte av verksamhet eller verksamhetsidkare samt annars på uppmaning av hälsonämnden.

Hälsonämnden är skyldig att ge råd åt den som är ansvarig för i 1 mom. nämnd verksamhet vid uppgörandet och genomförandet av planen för egenkontroll.

52 §

Vatten som används som hushållsvatten eller för yrkesmässig framställning av livsmedel, för försäljning eller för rengöring av kärl och materiel, vilka behövs vid yrkesmässig framställning av livsmedel skall regelbundet kontrolleras av hälsonämnden.

Ett hushålls eget vatten som uteslutande används för hushållets egen vattenförsörjning skall endast kontrolleras vid misstanke om att vattnet kan utgöra en hälsorisk eller om ägaren annars begär det. Provtagning och undersökning av proven skall bekostas av ägaren till det vattenverk eller den brunn vars vatten undersöks.

Landskapsstyrelsen meddelar allmänna bestämmelser om hur hushållsvatten skall desinficeras. Landskapsstyrelsen meddelar också närmare bestämmelser om kvalitetskrav på hushållsvatten och om kontrollen av sådant vatten.

62 §

Allmänna badhus och allmänna badstränder skall godkännas av hälsonämnden innan de tas i bruk.

Landskapsstyrelsen meddelar vid behov bestämmelser om vattnets kvalitet vid allmänna badstränder och badplatser. Detsamma gäller om kontrollen av sådant vatten.

85 §

Hälsonämndens beslut får verkställas omedelbart och trots att ändring sökts, om beslutet till sin art är sådant att det bör verkställas utan dröjsmål eller om beslutets ikraftträdande av sanitära skäl inte kan uppskjutas och hälsonämnden förordnat att beslutet omedelbart skall verkställas.

90 §

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

Denna lag träder i kraft den

Mariehamn den 27 mars 1997

L a n t r å d

Roger Jansson

Föredragande ledamot

Gun Carlson

skall så förfaras, att spridning av sjukdomssmitta och uppkomsten av andra sanitära olägenheter i mån av möjlighet förhindras.

Lägenhet, där i 1 mom. nämnd verksamhet utövas, bör vara tillräckligt rymlig och ren samt så inredd och anordnad, att den lätt kan rengöras.

48 §

Om den, som hanterar livsmedel i livsmedelslokal eller i samband med näringsverksamhet, som avses i 47 § 4 mom., vet att han, medlem av hans familj eller annan person, som bor i samma lägenhet, som han själv, insjuknat i synnerligen farlig, allmänfarlig eller kontrollkrävande smittsam sjukdom, skall han anmäla därom till sin närmaste förman. Denna skall draga försorg om att saken utan dröjsmål anmäles till hälsovårdsnämnden. Enahanda anmälan skall näringsidkare göra hos nämnden, om han själv eller person, som bor med honom i lägenheten insjuknat i någon ovannämnd sjukdom, därest näringsidkaren själv deltar i hanteringen av livsmedlen.

Hälsovårdsnämnden må förordna, att i 1 mom. nämnd anmälningsskyldighet gäller även till lantbruket hänförlig eller i samband med huslig ekonomi bedriven verksamhet.

Hälsovårdsnämnden bör, därest smittfara anses möjlig, utfärda föreskrifter och anvisningar om smittans avvärjande.

48a §

(NY)

som är avsedda att säljas eller överlätas skall förfaras på ett sådant sätt att spridning av sjukdomssmitta och uppkomsten av annan sanitär olägenhet förhindras.

Livsmedelslokaler skall hållas rena och i gott skick.

48 §

Den som hanterar livsmedel i livsmedelslokal eller i samband med näringsverksamhet som avses i 47 § 4 mom. och som insjuknat i, eller som kan misstänkas bära på, synnerligen farlig, allmänfarlig eller kontrollkrävande smittsam sjukdom skall anmäla detta till sin närmaste förman. Förmannen skall utan dröjsmål anmäla saken till hälsonämnden.

Näringsidkare som deltar i hanteringen av livsmedel och som insjuknat i eller som kan misstänkas bära på ovannämnd sjukdom skall själv göra anmälan om detta till hälsonämnden.

Hälsonämnden kan bestämma att i 1 mom. nämnd anmälningsskyldighet även skall gälla den som på en lantgård eller i ett hushåll hanterar livsmedel från den egna gården eller det egna hushållet.

Om fara för smitta föreligger skall hälsonämnden utfärda föreskrifter och anvisningar om åtgärder för att avvärja smittan.

48a §

Den som hanterar livsmedel i en livsmedelslokal eller i samband med näringsverksamhet som avses i 47 § 4

mom. och som vet eller misstänker att ett livsmedel som har hanterats i verksamheten har orsakat matförgiftning skall omedelbart anmäla detta till hälsonämnden. En sådan anmälan skall också göras om det kan misstänkas att ett livsmedel som hanteras i verksamheten kan orsaka matförgiftning.

Ett livsmedel som misstänks utgöra orsaken till matförgiftning, eller ett prov av det, skall förvaras så att det kan undersökas på laboratorium för klarläggande av orsaken till matförgiftningen.

Hälsonämnden skall omedelbart efter att ha fått en anmälan enligt 1 mom. utföra en undersökning av fallet samt vidta nödvändiga åtgärder. Hälsonämnden skall omedelbart underrätta landskapsstyrelsen om att en i 1 mom. avsedd anmälan inkommit.

Landskapsstyrelsen kan meddela närmare bestämmelser om de uppgifter som skall framgå av en anmälan som nämns i 1 mom.

49 §

I hanteringen av livsmedel, avsedda för försäljning, må den icke delta, som har böld, varigt utslag eller sår eller som lider av synnerligen farlig, allmänfarlig eller kontrollkrävande smittsamsjukdom i smittsam skede eller ock av tuberkulos, spetälska eller syfilis. Detsamma gäller den, som konstaterats vara smittbärare i fråga om synnerligen farlig, allmänfarlig eller kontrollkrävande smittsam sjukdom. Vederbörande skall vid behov medels läkarintyg styrka, att hans sjuk

49 §

Den som man vet eller misstänker att lider av eller bär på en sjukdom som kan överföras via livsmedel eller som har infekterade sår, hudinfektioner, andra sår eller diarré skall inte tillåtas att arbeta på en arbetsplats där livsmedel hanteras, om det finns risk för att sjukdomen kan spridas via livsmedel.

Den som skall arbeta på en arbetsplats där livsmedel hanteras skall, innan arbetet inleds, uppvisa ett läkarintyg av vilket det framgår att det

dom icke för omgivningen medför fara för smitta eller matförgiftning.

50 §

I 48 § 1 mom. avsedd person, som hanterar livsmedel, skall, innan arbetsavtal ingås eller han annars börjar arbetet, anskaffa läkarintyg på av medicinalstyrelsen fastställd blankett, varav framgår, att han icke lider av i 49 § avsedd sjukdom, varav med beaktande av arbetets art kunde följa fara för smitta eller matförgiftning genom förmedling av livsmedel. Läkarintyget må icke vara mera än 30 dagar gammalt. Läkarintygen skola hållas i förvar och vid anfordran företes hälsovårds- och polismyndighet.

inte föreligger någon misstanke om sjukdom som kan överföras via livsmedel. Läkarintyget, som skall utfärdas på av medicinalstyrelsen fastställd blankett, får inte vara mer än 30 dagar gammalt. Läkarintyget skall förvaras så att det på begäran kan uppvisas för hälso- och polismyndighet.

50 §

Den som är ansvarig för en verksamhet där livsmedel tillverkas, förvaras, transporteras, försäljs eller på annat sätt hanteras skall göra upp en plan och genomföra den för att säkerställa en hygienisk hantering av livsmedlen (egenkontroll).

I planen för egenkontroll skall, med beaktande av lokalens och verksamhetens art, åtminstone följande faktorer utredas:

- 1) de led i verksamheten där livsmedelshygieniska risker kan uppstå (kritiska punkter),
- 2) säkerhetsförfaranden för de kritiska punkterna,
- 3) ett effektivt kontrollförfarande för de kritiska punkterna samt
- 4) de åtgärder som skall vidtas om de säkerhetsförfaranden som anges i planen inte har följts.

Planen för egenkontroll skall vara skriftlig och den skall ses över och visas upp för hälsonämnden i samband med att anmälan om livsmedelslokalen görs, vid byte av verksamhet eller verksamhetsidkare samt annars på uppmaning av hälsonämnden.

Hälsonämnden är skyldig att ge råd åt den som är ansvarig för i 1

mom. nämnd verksamhet vid uppgörandet och genomförandet av planen för egenkontroll.

52 §

Hälsonämnden skall tillse att vatten som kan medföra sanitär olägenhet inte används som hushållsvatten.

Hälsonämnden kan förordna att vatten som leds från vattendrag eller grundvatten för att användas som hushållsvatten skall desinfekteras och beredas också på annat sätt, om detta är nödvändigt för att avlägsna sanitär olägenhet.

Landskapsstyrelsen utfärdar allmänna bestämmelser och anvisningar om desinfektion av hushållsvatten, om sanitära kvalitetskrav beträffande hushållsvatten, om nödvändiga undersökningar samt om vilka ämnen som får användas vid beredning av hushållsvatten.

52 §

 Vatten som används som hushållsvatten eller för yrkesmässig framställning av livsmedel, för försäljning eller för rengöring av kärl och materiel, vilka behövs vid yrkesmässig framställning av livsmedel skall regelbundet kontrolleras av hälsonämnden.

Ett hushålls eget vatten som uteslutande används för hushållets egen vattenförsörjning skall endast kontrolleras vid misstanke om att vattnet kan utgöra en hälsorisk eller om ägaren annars begär det. Provtagning och undersökning av proven skall bekostas av ägaren till det vattenverk eller den brunn vars vatten undersöks.

Landskapsstyrelsen meddelar allmänna bestämmelser om hur hushållsvatten skall desinficeras. Landskapsstyrelsen meddelar också närmare bestämmelser om kvalitetskrav på hushållsvatten och om kontrollen av sådant vatten.

56 §

Vattenledningsvatten, avsett som hushållsvatten för minst 100 personer eller för yrkesmässig framställning av livsmedel, för försäljning eller för rengöring av kärl och materiel, vilka erfordras vid yrkesmässig framställning av livsmedel skall regelbundet kontrolleras av hälsönämnderna. Provtagning och undersökning av proven skall bekostas av vattenverkets ägare.

62 §

Allmänt badhus eller allmän badstrand skall godkännas av hälsovårdsnämnden, innan de tagas i bruk.

85 §

I hälsönämndens beslut i ärende som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos landskapsstyrelsen.

Hälsönämndens beslut får verkställas omedelbart och trots att besvär anförts, om beslutet till sin art är sådant att det bör verkställas utan dröjsmål eller om beslutets ikraftträdande av sanitära skäl inte kan uppskjutas och hälsönämnden förordnat att beslutet omedelbart skall verkställas.

90 §

Närmare föreskrifter angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

56 §

Upphävs

62 §

Allmänna badhus och allmänna badstränder skall godkännas av hälsönämnden innan de tas i bruk.

Landskapsstyrelsen meddelar vid behov närmare bestämmelser om vattnets kvalitet vid allmänna badstränder och badplatser. Detsamma gäller om kontrollen av sådant vatten.

85 §

Hälsönämndens beslut får verkställas omedelbart och trots att *ändring sökts*, om beslutet till sin art är sådant att det bör verkställas utan dröjsmål eller om beslutets ikraftträdande av sanitära skäl inte kan uppskjutas och hälsönämnden förordnat att beslutet omedelbart skall verkställas.

90 §

Landskapsstyrelsen kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1997.

